

Bogenses Brand 1575.

Ved *Chr. Behrend.*

I det kgl. Biblioteks danske Samling findes en lille Bog, et Digt skrevet i Anledning af Bogenses Brand 1575. Bogen er paa Latin og dens Titel lyder: *Carmen de horribili incendio et conflagratione Bogoniæ civitatis insulæ Fionensis, quæ igne periit 14. die Octobris anno domini 1575. Ulysseæ, Michael Cröner excudebat 1576* [o: Digt om den skrækkelige Ildebrand i Bogense, en By paa Øen Fyen d. 14. Oct. 1575. Trykt hos Mich. Cröner i Ülzen 1576] (19 Sider). Forfatteren er Chr. Hansen Bang, født i Østrup paa Fyen c. 1545, siden Sognepræst i Hesselager og død c. 1629.

Bogen er med et, ligeledes latinsk, Indledningsdigt tilegnet Raadmændene og Raadet i Odense. Selve Digtet er i Hexametre og holdt i den sædvanlige episke Stil efter klassiske Mønstre, særlig Virgils Æneide; det begynder saaledes:

Excidium cano Boggoniæ miserabile terræ,
 Quam ferus immissis Vulcanus ab ignibus ustam
 In cineres penitus vertit. Quis talia fando
 Temperet a lachrymis?

[o: Jeg synger om Bogense-Egnens ulykkelige Undergang, som den grumme Vulkan [o: Ild] brændte ved paasat Ild og ganske lagde i Aske. Hvem kan, naar han taler om sligt, holde sig fra Taarer? . . .]. Den sidste Sætning er et ordret Citat af Virgils Æneide 2. Bog. L. 6. Desværre har Forfatteren (som man dengang havde for Skik) ogsaa ellers holdt sig nær op til sine poetiske Forbilleder, saa at der kun findes meget lidt af faktiske eller karakteristiske Oplysninger om Byen og Branden selv.

Ligesom Homer og Virgil begynder med at paakalde Musernes Bistand, beder denne Forfatter Gud om Hjælp til sit Arbej-

des Udførelse. Han omtaler dernæst Verden som en Jammerdal: »omnia plena malis« [alt er fuldt af Ondt], og den Ugudelighed, der hersker; 3 Gange forekommer Linien: »spreta jacet pietas, floret petulantia mundi« [Fromhed ligger foragtet, Skamløshed blomstrer i Verden]. Retfærdighed, Sandhed og Troskab er forsvundet, og i disses Sted er kommet Svig og Bedrag, og han synes, at alt tyder paa, at Verdens sidste Time nærmer sig.

Idet Forfatteren nu kommer til det egentlige Emne, fortæller han: Paa den vestlige Side af det frugtbare Fyen ligger Bogense, skønt svagt befæstet, dog stor af Navn. Her hørte man Evangeliets rene Lære, der herskede Fred, Retfærdighed og ingen Strid og Uroligheder. Byen var velhavende, (han omtaler, at »Claudiadum semen« [der vistnok maa betyde »Familien Clausen«] havde samlet store Midler), Skibe bragte de fremmede Landes Varer, Fiskeriet blomstrede, Jorden var frugtbar og Kvæget trivedes. Her var ogsaa en bekendt Skole, hvor den ædle Ungdom ind-sugede de første Begyndelsesgrunde.

Ilden begyndte ved Stranden, hvor Fiskerne tørrede Tang, og Blæst fra alle Verdenshjørner forøgede dens Kraft. Ved Indgangen til Byen laa nogle Hytter, hvis Tag var Straa, og hvis Vægge var Kviste; dem fik Branden fat i, og snart var Ilden udbredt over hele Byen; Borgerne kastede Vand paa, men forgæves. Overalt høres Skrig og Jammer, overalt flygter Unge og Gamle fra Hus og Ejendom; kun Kirken og Raadhuset fik Ilden ikke Lov til at tilintetgøre.

Forfatteren taler nu nogle Trøstens Ord til Indbyggerne i Anledning af deres uoprettelige Tab, og han opfordrer andre til at tænke paa den ulykkelige By, der før var saa velhavende og nu har mistet alt, og som Gud har straffet, ligesom fordum Sodoma og Gomorra, og lade sig advare ved dette Eksempel.

Han ender med at udtale, at en saadan Straf vel er fortjent, men beder Gud have Naade og Barmhjertighed med Menneskene.